TCI

JAPDEAT

วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.)

Journal of Association of Professional Development of Educational Administration of Thailand (JAPDEAT)
ISSN: 3027-8813 (Online)

ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2568)
Vol.7 No.4 (October-December 2025)
สมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย

JOURNAL OF APDEAT

วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.)

Journal of Association of Professional Development of Educational Administration of Thailand (JAPDEAT)

ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2568) Vol.7 No.4 (October-December 2025)

ISSN: 3027-8813 (Online)

เจ้าของ สมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์
1. เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา ที่เกิดจากกระบวนการวิจัย การวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างเป็นระบบ
2. เพื่อเผยแพร่ผลการวิจัยด้านการศึกษา ศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์ และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่สัมพันธ์กับการศึกษา
3. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมนักวิชาการด้านการบริหารการศึกษาให้มีพื้นที่ตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน

ขอบเขต วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.) เป็นวารสารสาขาสังคมศาสตร์ เน้นรับการตีพิมพ์บทความด้านการบริหารการศึกษาเป็นหลัก นอกจากนี้ ยังรับตีพิมพ์บทความด้านศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์ การศึกษา และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่สัมพันธ์กับการศึกษา

สาขาที่รับตีพิมพ์ สาขาสังคมศาสตร์ เน้นการบริหารการศึกษา ศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์ การศึกษา และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่สัมพันธ์กับการศึกษา

กำหนดตีพิมพ์ วารสารกำหนดตีพิมพ์เผยแพร่ปีละ 4 ฉบับ
ฉบับที่ 1 (มกราคม-มีนาคม)
ฉบับที่ 2 (เมษายน-มิถุนายน)
ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม-กันยายน)
ฉบับที่ 4 (ตุลาคม-ธันวาคม)

บรรณาธิการ รองศาสตราจารย์ ดร.จิณณวัตร ปะโคทัง
นายกสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ ปัญญาภา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ	นักวิชาการอิสระ
ศาสตราจารย์ ดร.รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ	มหาวิทยาลัยทักษิณ
ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.สมาน อัศวภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.เอกรินทร์ สังข์ทอง	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก	มหาวิทยาลัยบูรพา
รองศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ์ วิจิตรพัชราภรณ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พูนชัย ยาวิราช	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพรัตน์ ชัยเรือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รชฏ สุวรรณกูฏ	มหาวิทยาลัยนครพนม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรเทพ รู้แผน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยากานต์ เรืองสุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรปรุฬห์ วิชาอัครวิทย์	มหาวิทยาลัยพายัพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์ ลาดกระบัง	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธร ทรัพย์รวงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
อาจารย์ ดร.พรรณี สุวัตถี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

สำนักงานกองบรรณาธิการ

สำนักงานวารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.)
535 หมู่ 12 ตำบลไร่น้อย อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี 34000

วันที่ตีพิมพ์เผยแพร่: ธันวาคม 2568

หมายเหตุ: ข้อเขียนหรือบทความใด ๆ ที่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารนี้ถือเป็นความคิดเห็นส่วนตัวและเป็นลิขสิทธิ์ของผู้นิพนธ์บทความ กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย และไม่มีข้อผูกพันโดยประการทั้งปวง

สารบัญ I Contents

ลำดับที่	บทความ	หน้า
บทความวิจัย		
1	**สภาพการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี** กนกวรรณ โคตรพงศ์, ไพรวัลย์ โคตรตะ, และ ภานุพงศ์ บุญรมย์	1
2	**ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3** กฤษฎา สระกระโทก และ บรรจบ บุญจันทร์	21
3	**การพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ของโรงเรียนวัดสันติคีรีรมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2** กุลธิดา ซุ่นอินทร์, นันทพงศ์ หมิแหละหมัน, และ จิรศักดิ์ แซ่โค้ว	37
4	**แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานการณ์เทคโนโลยีอุบัติใหม่ของสถานศึกษา ในกลุ่มแม่ปะ-แม่กาษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2** เกศรา รักพ่วง	57
5	**ภาวะผู้นำการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายสถานศึกษาเถิน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2** จิรายุ มหายศ และ นลธวัช ยุทธวงศ์	77
6	**การศึกษาพฤติกรรมการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ** จุฬารัตน์ บุษบงก์	91
7	**กลยุทธ์การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในพื้นที่จังหวัดราชบุรี** โชคอนันต์ รักษาภักดี, สุมิตร สุวรรณ, และ พัชราภา ตันติชูเวช	106
8	**การศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตคลองสาน สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร** อัญชลี ปานประชาติ และ นันทิยา น้อยจันทร์	121

สารบัญ I Contents

ลำดับที่	บทความ	หน้า
9	**การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณธรรมในยุคดิจิทัลเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนนาโปร่งประชาสรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร** ณรงค์ชัย เอราวรรณ	137
10	**การประเมินความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร** ณัฐกานต์ บุญเสริฐ, ชาญชัย วงศ์สิรสวัสดิ์, และ อรสา จรูญธรรม	150
11	**แนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนแม่ปะ-แม่กาษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาตาก เขต 2** ณัฐณิชา จินดาภัทร์ และ นลธวัช ยุทธวงศ์	165
12	**การบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ** ณัฐธิดาพร สายสุด, ไพรวัลย์ โคตรรตะ, และ ภาณุพงศ์ บุญรมย์	177
13	**แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนภาคเหนือ** ณัฐพล มีเงิน, พฤฑฒิพล พฤฑฒิกุล, และ ปาริชาต เตชะ	194
14	**การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนแม่สอด-ท่าสายลวด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2** ณัฐสิริ ละน้อย และ จารุวรรณ แก่นทรัพย์	213
15	**ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ** ธนัชพร เกิดรุ้ง และ ภูวนัย สุวรรณธารา	233
16	**การบริหารจัดการการควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี** นิรมล ศรีสุข, วิไลวรรณ พรมสีใหม่, และ นเรศ ขันธะรี	251
17	**รูปแบบการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ** ปณิธาน วรรณวัลย์ และ เพียงแข ภูผายาง	268

สารบัญ I Contents

ลำดับที่	บทความ	หน้า
18	**การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์สุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดสุทธิวราราม กรุงเทพมหานคร** พัณบงกช ปาณมาลา	285
19	**การบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิด 7-S ของแมคคินซีย์ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น** รัชกร ประสีระเตสัง, สุธรรม ธรรมทัศนานนท์, รัชนี จรุงศิรวัฒน์, ละเอียด จงกลนี, และ พินโย พรมเมือง	297
20	**การศึกษาความต้องการจำเป็นของการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสำหรับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา** ภัทรวดี ภัทรคนานนท์, ฐิติพร พิชญกุล, และ กันต์ฤทัย คลังพหล3	312
21	**แนวทางการบริหารองค์กรแห่งความสุขของสถานศึกษาเขตชายแดนไทย-พม่า อำเภอแม่สอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2** รัศก์จิราภรณ์ อ่อนบรรจง และ พฤฑฒิพล พฤฑฒิกุล	327
22	**กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพสองพี่น้อง อาชีวศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี** อรรถพันธ์ นามกูล	346
23	**แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1** ฤทธิพล มะโนรัตน์, จิตติมาภรณ์ สีหะวงษ์, และ พงษ์ศักดิ์ ทองพันชั่ง	361
24	**แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนนทบุรี** วราภรณ์ สืบวงษา และ สมชัย พุทธา	375
25	**แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนกีฬาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา** วัลลียา วาหะรักษ์, นันทพงศ์ หมิแหละหมัน, และ จิรศักดิ์ แซ่โค้ว	388

สารบัญ I Contents

ลำดับที่	บทความ	หน้า
26	**การศึกษาความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาด้วยแนวคิดการเพิ่มทักษะและการเรียนรู้ใหม่ (Upskill and Reskill) ของโรงเรียนสังกัดเทศบาล** วาสนา สมใจ และ กฤษดา ผ่องพิทยา	405
27	**แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนช่องแคบ-คีรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2** ศศิธร พลจร และ นลธวัช ยุทธวงศ์	421
28	**บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษยโสธร** เวียงคำ วิจิตร, พิมล วิเศษสังข์, และ สมาน อัศวภูมิ	440
29	**การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการนิเทศภายในแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง** ศศิธร สุขสงค์, พิชามญชุ์ สุรียพรรณ, และ ญาณิศา บุญจิตร์	456
30	**การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ** ศันทณีย์ แสงหล้า, นเรศ ขันธะรี, และ สมฤทัย เตาจันทร์	469
31	**แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของกลุ่มโรงเรียนแม่ปะ – แม่กาษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2** ศิวาวุฒิ สีดาทอง และ พฤฑฒิพล พฤฑฒิกุล	483
32	**การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของแนวทางการสร้างความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี** สกุลรัตน์ กาจารี, ฐิติพร พิชญกุล, และ กันต์ฤทัย คลังพหล	499
33	**ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนแม่ตาว-พระธาตุผาแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2** สุรีย์รัตน์ นามดาว และ จารุวรรณ แก่นทรัพย์	508

สารบัญ I Contents

ลำดับที่	บทความ	หน้า
34	**ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี** สุวิมล โพธิ์กลิ่น, อดินันท์ แก้วนิล, จักรกฤษ จ่ารัตน์, และ อังคณา นาสารี	521
35	**ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล** โสภาพิชญ์ พรายดัสถ์ และ สุนทรี วรรณไพเราะ	529
บทความวิชาการ		
36	**ภาวะผู้นำตนเองกับการบริหารสถานศึกษาในยุคปัญญาประดิษฐ์** รุ่งตะวัน พานน้อย	546
37	**การพัฒนารูปแบบสมรรถนะองค์การเพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารงานของสถาบันอุดมศึกษา: แนวคิดและแนวปฏิบัติ** ฐิตินันท์ พูลศิลป์ และ เอกรินทร์ สังข์ทอง	557
38	**การประยุกต์ใช้แนวคิดภาวะผู้นำทางการเรียนรู้และภาวะผู้นำแบบร่วมมือเพื่อการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล** ธีรภัทร คำทิ้ง, สายสุนีย์ งานดี, จักรพรรดิ ศิริวารินทร์, ณิรดา เวชญาลักษณ์	575
39	**โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ : ชุมชนการเรียนรู้ที่มีพลัง** มวลมาศ บึงราษฎร์	591
40	**อไจล์ในการบริหารสถานศึกษา** อรอุษา ปุณยบุรณะ, ฐิติกมลสิริ ลาโพธิ์, พัชราภา ตันติชูเวช, สุมิตร สุวรรณ, ทัศตริน วรรณเกตุศิริ, และ ศิริพร เครือทอง	605

*การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของแนวทางการสร้างความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

สกุลรัตน์ กาจารี[1]* ฐิติพร พิชญกุล[2] ภัทร์ฤทัย คลังพหล[3]

[1]นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขานวัตกรรมการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
[2]อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
[3]อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
*Corresponding author e-mail: sakunrat.kan@vru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 จำนวน 543 คน ซึ่งคำนวณขนาดตัวอย่างโดยกำหนดความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน ±5% ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified) ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยรวมทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก สภาพปัจจุบันสูงสุดคือด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ส่วนสภาพที่พึงประสงค์สูงสุดคือด้านการประชาสัมพันธ์ ความต้องการจำเป็นสูงสุดคือด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิ รองลงมาคือด้านการให้บริการชุมชน และการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ผลการวิจัยสะท้อนว่าโรงเรียนควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในทุกมิติ โดยเฉพาะการสร้างเครือข่ายและองค์กรสนับสนุน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการศึกษาและการพัฒนาที่ยั่งยืน

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน; การมีส่วนร่วม; การบริหารการศึกษา

* Received: 2025-09-02, Revised: 2025-10-14, Accepted: 2025-10-21

A Study on the Current, Desired, and Needed Conditions for Developing Guidelines for Building Participatory Relationships Between Schools and Communities in Pathum Thani Primary Educational Service Area

Sakunrat Kanjaree[1*] Thitiporn Pichayakul[2] Kanreutai Klangphahol[3]

[1]Master of Education Program in Educational Administrative Innovation,
Valaya Alongkron Rajabhat University under the Royal Patronage.
[2]Associate Professor of Faculty of Education, Valaya Alongkron Rajabhat University under the Royal Patronage
[3]Associate Professor of Faculty of Education, Valaya Alongkron Rajabhat University under the Royal Patronage
*Corresponding author e-mail: sakunrat.kan@vru.ac.th

ABSTRACT

This study aimed to examine the current conditions, desirable conditions, and needs for participatory relationships between schools and communities of educational institutions under the Pathum Thani Primary Educational Service Areas. The research employed a quantitative approach. The sample consisted of 543 participants, which the sample size was determined with a 95% confidence level and a ±5% margin of error, including administrators, teachers, and school board members selected through stratified random sampling. The research instrument was a rating-scale questionnaire, and data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and the Priority Needs Index (PNImodified). The findings revealed that the overall participatory relationships between schools and communities, both in current and desirable conditions, were at a high level. The highest current condition was the participation of school board members, while the most desirable condition was school–community public relations. The highest needs were found in the establishment of groups, clubs, associations, and foundations, followed by community services and support from communities. The study highlights the importance of strengthening school–community partnerships in all dimensions, particularly by promoting networks and collaborative organizations. These efforts can enhance the effectiveness of educational management schools and communities and foster sustainable development

Keywords: school–community relationship; participation; educational administration

บทนำ

ในปัจจุบัน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยยังคงเผชิญปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการเรียนรู้ระหว่างพื้นที่เมืองกับชนบท และการขาดความเชื่อมโยงระหว่างสถานศึกษากับชุมชน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565) โรงเรียนจำนวนมากยังดำเนินการจัดการศึกษาโดยเน้นภายในองค์กร ขาดการบูรณาการทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ ส่งผลให้การเรียนการสอนไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2562) สภาพดังกล่าวทำให้บทบาทของโรงเรียนในฐานะ “ศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน” ถูกลดทอนลง และชุมชนเองก็ไม่เห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

ปัญหานี้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียนและการพัฒนาทุนมนุษย์ของประเทศ โรงเรียนที่ขาดความร่วมมือกับชุมชนมักไม่สามารถพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น ทำให้ผู้เรียนขาดทักษะชีวิตและความรู้ที่เชื่อมโยงกับสังคมจริง อีกทั้งยังส่งผลให้เกิดความรู้สึกแยกส่วนระหว่างโรงเรียนกับประชาชน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมและยั่งยืนในระยะยาว (นฤมล เส็งวัฒน์, 2564)

สาเหตุสำคัญของปัญหาดังกล่าวมาจากการบริหารจัดการศึกษาที่ยังขาดการมีส่วนร่วมในทุกระดับ แม้จะมีกรอบนโยบายและกฎหมายสนับสนุน เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ที่กำหนดให้สถานศึกษาทำงานร่วมกับชุมชนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างรอบด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่า โรงเรียนจำนวนมากยังดำเนินการแบบแยกส่วน ไม่มีระบบเครือข่ายความร่วมมือที่ชัดเจน ขาดการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ที่ต่อเนื่อง รวมทั้งขาดการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

การขาดกลไกความร่วมมือดังกล่าวขัดแย้งกับแนวคิดทางทฤษฎีของ “การบริหารแบบมีส่วนร่วม” (Participatory Management) ซึ่งมุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ วางแผน และประเมินผล เพื่อสร้างความรับผิดชอบร่วมกันและความรู้สึกเป็นเจ้าของในองค์กร (สุภาวดี ศรีสุข, 2564) รวมถึงแนวคิด “การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่” (Area-Based Education) ที่เน้นการพัฒนาโดยใช้บริบทของชุมชนเป็นฐาน การขาดการประยุกต์ใช้ทฤษฎีเหล่านี้ในระดับปฏิบัติ ทำให้โรงเรียนไม่สามารถเชื่อมโยงกับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้ การสร้างความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการศึกษาเชิงลึก โดยเฉพาะในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ซึ่งมีลักษณะพื้นที่ที่หลากหลาย ทั้งเขตเมืองและชนบท การศึกษาครั้งนี้มีความสำคัญในการสังเคราะห์แนวทางที่เหมาะสมกับบริบทจริง โดยมุ่งเน้นการพัฒนา “เครือข่ายองค์กรความร่วมมือ” และ “การประชาสัมพันธ์เชิงดิจิทัล” เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็งและยั่งยืนระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ดังนั้นจากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการสร้างความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยการนำเอาการบริหารแบบมีส่วนร่วม มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเกี่ยวความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการโรงเรียนและชุมชนให้ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการสร้างความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 จำนวน 2,423 คน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 จำนวน 543 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง และแบ่งกลุ่มตัวอย่างโดยการแบ่งชั้นตามสัดส่วนของจำนวนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ที่ผ่านการตรวจสอบ IOC (Index of Item Objective Congruence) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบไปด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 39 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

ซึ่งแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูง (Cronbach's α = 0.96) ซึ่งอยู่ในระดับสูงกว่ามาตรฐานทั่วไปที่ยอมรับได้ในงานวิจัยยสังคมศาสตร์ (≥0.70) ข้อมูลถูกวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมจัดลำดับความต้องการจำเป็นจากสูงไปต่ำ โดยใช้สูตร PNI (PNImodified) พัฒนาโดยสุวิมล วองวาณิช, (2558)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 543 คน สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการการสร้างความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี *(n=543)*

การสร้างความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วม ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modified}$	ลำดับที่
	M	*SD*	ระดับ	*M*	*SD*	ระดับ		
1. ด้านการให้บริการชุมชน	3.71	0.71	มาก	3.98	0.86	มาก	0.070	4
2. ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน	3.93	0.63	มาก	4.20	0.68	มาก	0.074	3

3. ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน	4.22	0.73	มาก	4.37	0.80	มาก	0.053	5
4. ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.23	0.76	มาก	4.35	0.83	มาก	0.035	6
5. ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ	3.63	1.00	มาก	4.01	1.01	มาก	0.170	1
6. ด้านการประชาสัมพันธ์	4.19	0.83	มาก	4.44	0.79	มาก	0.085	2
รวม	3.99	0.68	มาก	4.23	0.76	มาก	0.053	

จากตารางที่ 1 พบว่า ในภาพรวมสภาพปัจจุบันของการสร้างความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (M = 3.99, SD = 0.68) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ในแต่ละด้านสามารถเรียงลำดับสภาพปัจจุบันตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก (M = 4.23, SD = 0.76) 2) ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก (M = 4.22, SD = 0.73) และ 3) ด้านการประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก (M = 4.19, SD = 0.83)

ภาพรวม สภาพที่พึงประสงค์ของการสร้างความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก *(M = 4.23, SD = 0.76)* เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ในแต่ละด้านสามารถเรียงลำดับสภาพที่พึงประสงค์ตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ด้านการประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก (M = 4.44, SD = 0.79) 2) ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก (M = 4.37, SD = 0.80) และ 3) ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก (M = 4.35, SD = 0.83)

ความต้องการจำเป็นของการการสร้างความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ ($PNI_{modified}$ = 0.170) 2) ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ($PNI_{modified}$ = 0.085) และ 3) ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ($PNI_{modified}$ = 0.074)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการสร้างความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับมาก (M = 3.99, SD = 0.68) โดยเฉพาะด้านบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด สะท้อนให้เห็นว่าชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษามีความตระหนักและให้ความร่วมมืออย่างจริงจังในการพัฒนาโรงเรียน ทั้งในด้านการวางแผน การตัดสินใจ และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Arnstein (1969) ที่เน้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนในกระบวนการบริหารจัดการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูชาติ พ่วงสมบัติ (2562) ที่ชี้ว่าความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญ

ต่อการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร ศรีสวัสดิ์ (2564) ที่ศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนในการวางแผนและติดตามการดำเนินงานของโรงเรียน ส่งผลให้เกิดความความไว้วางใจ และความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดแนวนโยบายและแนวทางปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในระดับโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ อันจะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาและสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป

สภาพที่พึงประสงค์ พบว่าอยู่ในระดับมากเช่นกัน (M = 4.23, SD = 0.76) โดยด้านการประชาสัมพันธ์ได้รับความคาดหวังสูงที่สุด สะท้อนว่าชุมชนต้องการการสื่อสารที่โปร่งใสและเข้าถึงได้ง่ายจากโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันและความไว้วางใจต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา ผลนี้สอดคล้องกับ อังคณา ศรีนวล (2563) ที่พบว่าการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องโดยใช้สื่อที่หลากหลายเป็นแนวทางที่ช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้โรงเรียนและกระตุ้นการมีส่วนร่วมของชุมชนได้อย่างชัดเจน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐกานต์ บุญล้อม (2564) ที่ระบุว่าการสื่อสารแบบสองทางระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชนช่วยให้เกิดความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษามากขึ้น และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภัทราพร พูลเกษ (2565) ที่พบว่าการใช้ช่องทางประชาสัมพันธ์ออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก และไลน์กลุ่มของโรงเรียน มีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความเชื่อมั่น ความโปร่งใส และความร่วมมือของชุมชนต่อการดำเนินงานทางการศึกษาอย่างยั่งยืน

“ดัชนีความต้องการจำเป็นเชิงแก้ไข พบว่าด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิมีความต้องการสูงที่สุด (0.170) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในรูปแบบองค์กร เพื่อเป็นกลไกสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะยาว สอดคล้องกับผลการศึกษาโดย ประเสริฐ ศรีวัฒนะ (2561) ที่เสนอว่าการจัดตั้งกลุ่มหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และองค์กรท้องถิ่น ช่วยสร้างฐานความร่วมมือที่เข้มแข็งและต่อเนื่อง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี วงศ์สวัสดิ์ (2563) ที่พบว่าการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในรูปแบบของชมรมและสมาคมส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนทั้งด้านวิชาการและกิจกรรมพิเศษเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และงานวิจัยของ วสันต์ แสงทอง (2564) ที่ชี้ว่าการจัดตั้งมูลนิธิหรือกลุ่มอาสาสมัครเพื่อสนับสนุนโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการระดมทรัพยากร การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และการสร้างความยั่งยืนของการพัฒนาการศึกษาในระดับท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่ามีบทบาททั้งในการให้ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย การติดตามและประเมินผล และการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ., 2564) ที่ส่งเสริมการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนควรนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนากิจกรรมความร่วมมือกับชุมชน โดยจัดตั้งเครือข่าย กลุ่ม หรือชมรม เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาควรกำหนดแนวทางการประเมินผลความสำเร็จของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยใช้ตัวชี้วัดด้านความพึงพอใจและความเข้มแข็งของเครือข่าย

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรใช้ผลวิจัยเป็นข้อมูลเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนาแนวทางส่งเสริมความร่วมมือโรงเรียนชุมชนอย่างยั่งยืนในระดับพื้นที่และระดับชาติ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 นักวิจัยควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาที่ต่างกัน เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้รูปแบบการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนแตกต่างกัน

2.2 นักวิจัยควรใช้ระเบียบวิธีแบบผสม (Mixed Methods Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกทั้งด้านเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งจะช่วยให้การวิเคราะห์และข้อเสนอแนะแม่นยำและรอบด้านยิ่งขึ้น

2.3 นักวิจัยในอนาคตควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของนักเรียนและเยาวชนในชุมชน เนื่องจากเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของการพัฒนา และสามารถสะท้อนผลกระทบของการสร้างความสัมพันธ์โรงเรียน–ชุมชนได้โดยตรง

องค์ความรู้ใหม่

การสร้างความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมิได้เป็นเพียงกิจกรรมเสริม แต่เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน งานวิจัยนี้ได้สร้างองค์ความรู้ใหม่ในการมอง “ความร่วมมือ” ในมิติที่หลากหลายและเชื่อมโยงกันเป็นระบบ ได้แก่ การบริการชุมชน การรับการสนับสนุน การเสริมสร้างความสัมพันธ์ การมีบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา การจัดตั้งเครือข่าย และการประชาสัมพันธ์ ซึ่งทั้งหมดสะท้อนถึงโครงสร้างความร่วมมือที่เป็นพลวัตและสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

ความใหม่ขององค์ความรู้ (Research Novelty) อยู่ที่การนำดัชนี PNImodified (Priority Need Index Modified) มาใช้วิเคราะห์ ระดับความจำเป็นในการพัฒนาแต่ละด้านของความสัมพันธ์โรงเรียนชุมชน ซึ่งยังไม่เคยถูกประยุกต์ใช้ในบริบทนี้มาก่อน ทำให้สามารถระบุลำดับความสำคัญของประเด็นที่ควรพัฒนาได้อย่างแม่นยำและมีเชิงนโยบายรองรับ

ดังนั้น งานวิจัยนี้ได้เสนอแนวคิดใหม่ว่า “การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเชิงระบบระหว่างโรงเรียนกับชุมชน” เป็นแนวทางสำคัญในการเสริมสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ และความผูกพันร่วมกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและชุมชนอย่างยั่งยืนในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

กัญจนพร ศรีมงคล. (2565). *การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1.* วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

จารุภา ทรัพย์มี. (2560). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

ชูชาติ พ่วงสมบัติ. (2562). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการศึกษา*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ณัฐกานต์ บุญล้อม. (2564). *การสื่อสารแบบสองทางระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการศึกษา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

นฤมล เส็งวัฒน์. (2564). *การศึกษาสภาพและแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2*. การค้นคว้าอิสระระดับมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.

นพธี หอมชื่นชม. (2564). *ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน: บทบาทและแนวทางพัฒนา*. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ประจักษ์ ฟักกระโทก. (2565). *กระบวนทัศน์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ: พหุกรณีศึกษา จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลันราชภัฏนครราชสีมา.

ประเสริฐ ศรีวัฒนะ. (2561). การสร้างเครือข่ายความร่วมมือโรงเรียนกับชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. *วารสารครุศาสตร์ปทุมธานี, 20*(3), 101–115.

พัชรี วงศ์สวัสดิ์. (2563). การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาอย่างมีส่วนร่วม. *วารสารการบริหารการศึกษา, 18*(1), 112–124.

ภัทราพร พูลเกษ. (2565). การใช้ช่องทางประชาสัมพันธ์ออนไลน์ในการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. *วารสารครุศาสตร์, 33*(2), 45–58.

มัลลิกา แก้วจ้อน. (2565). *การสร้างความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*. มหาวิทยาลัยราชภัฏ.

วสันต์ แสงทอง. (2564). การจัดตั้งมูลนิธิและกลุ่มอาสาสมัครเพื่อสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนในเขตชนบท. *วารสารวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น, 7*(3), 85–98.

สุภาวดี ศรีสุข. (2564). แนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 11*(2), 1–15.

สมพร ศรีสวัสดิ์. (2564). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*. วารสารวิชาการครุศาสตร์, 29(1), 67–80.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. (2565). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ปี (พ.ศ. 2566–2570)*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. (2567). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้น ประจำปีงบประมาณ 2567*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2.

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579)*. สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). *ขอบข่ายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4)*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *คู่มือการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและ* สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

อังคณา ศรีนวล. (2563). แนวทางการสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 14*(2), 55–67.

Afrianti, H., Viona, E., & Efriyadi, E. (2024). *School and community partnership model to improve the quality of the educational environment*. *PIJED, 3*(2).

Maier, A., & Niebuhr, D. (2021). *California Community Schools Partnership Program: A transformational opportunity for whole child education*. Learning Policy Institute.

Morris, E. M., & Winthrop, R. (2024). *Six global lessons on how family, school, and community engagement can transform education*. Brookings.

Naderan, M. (2015). The relationship between participative management and employees' motivation in the fund organizations of Golestan province in Iran. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences, 5*(6), 72–80.

Nwankwo, B. C., & Nnorom, S. U. (2020). The relationship between community and schools in Nigeria: An analysis of the quality assurance framework in school management. *International Journal of Education and Development, 6*(2), 89–102.

Palmieri, P. (2017). The relationship between schools and communities: An opportunity for reflective teaching. *Journal of Educational Research and Practice, 7*(3), 45–58.

Penn State Evidence2Impact. (2021). *Schools and communities working together: Features and impacts of community schools*.

สำเนาถูกต้อง

(หม่อมราชวงศ์ ทรงวุฒิ)